

مشاهیر ایرانی مدفون در کربلا

کربلای معلی یکی از مقدس‌ترین و مهم‌ترین اماکن مذهبی و دینی برای شیعیان جهان است. تقدس این سرزمین چنان است که در طول تاریخ بسیاری از شیعیان و عاشقان حضرت سیدالشهدا و حضرت ابوالفضل العباس علیهما السلام، وصیت می‌کرده‌اند که بعد از مرگ در کربلای معلی دفن شوند.

کربلای معلی یکی از مقدس‌ترین و مهم‌ترین اماکن مذهبی و دینی برای شیعیان جهان است. تقدس این سرزمین چنان است که در طول تاریخ بسیاری از شیعیان و عاشقان حضرت سیدالشهدا و حضرت ابوالفضل العباس علیهما السلام، وصیت می‌کرده‌اند که بعد از مرگ در کربلای معلی دفن شوند.

این سنت دیرینه برای پژوهشگران و محققان غربی بسیار جالب توجه بوده است. از جمله «دوایت م. دونالدسن» پژوهشگر انگلیسی که در سال ۱۹۳۳ مشاهدات خود از سفر به جهان شیعه را در کتابی به نام «مذهب شیعه» منتشر کرده و در یکی از فصول این کتاب، کربلا را مهم‌ترین زیارتگاه شیعی دانسته، می‌نویسد: «زوار عمدتاً ایرانی‌اند. اما تعداد زیادی نیز تقریباً از تمام نواحی جهان اسلام برای زیارت این مزار متبرک به کربلا می‌آیند.»

دونالدسن ادامه می‌دهد: «آنان اغلب اجساد خویشان‌شان را که در وصیت‌نامه‌های خود شرط نموده‌اند در کربلا به خاک سپرده شوند همراه دارند.»

وی همچنین با ذکر جزئیاتی درباره شرایط دفن اجساد در حرم امام حسین علیه‌السلام می‌گوید: «در مرقد حضرت عباس نیز ترتیب مشابهی در دفن اجساد وجود دارد.»

مدفن بسیاری از مشاهیر، شخصیت‌های سیاسی، علمی و فرهنگی ایرانی در طول تاریخ را می‌توان در حرم حضرت امام حسین علیه‌السلام و حضرت ابوالفضل العباس علیهما السلام یافت که نشانه ارادت و عشق زایدالوصف ایرانیان به اهل بیت علیهم‌السلام است.

این ها چند چهره ایرانی هستند که در کربلا دفن شده اند:

محمدتقی خان امیرکبیر؛ صدر اعظم ناصرالدین شاه

یکی از مشهورترین شخصیت‌های ایرانی دفن شده در کربلای معلی، امیرکبیر است که توانست در مدت کوتاه صدارت خود که به ۴۰ ماه نرسید، تغییرات عمده‌ای ایجاد کند. تاسیس ۷ شعبه مدرسه دارالفنون، انتشار روزنامه وقایع اتفاقیه، ساماندهی و نظارت بر وضعیت مالی حکومت، حذف القاب و عناوین حکومتی، اصلاحات اجتماعی و... بخشی از اقدامات او بوده است.

ناصرالدین شاه پس از آنکه در ۲۸ مهر ۱۲۲۷ بر تخت نشست، میرزا تقی خان فراهانی را «امیر کبیر» خواند و در فرمانی به او نوشت: «ما تمام امور ایران را به دست شما سپردیم و شما را مسئول هر خوب و بدی که اتفاق می‌افتد می‌دانیم. همین امروز شما را شخص اول ایران کردیم و به عدالت و حسن رفتار شما با مردم کمال اعتماد و وثوق داریم. به جز شما به هیچ کس دیگر چنین اعتقادی نداریم و به همین جهت این دستخط را نوشتیم.»

چند ماه پس از قتل او به دستور ناصرالدین شاه و دفن او در قبرستان محله «پشت مشهد» کاشان، عزت‌الدوله همسر او جسد امیرکبیر را به کربلای معلی برده و در اتاقی که ورودی آن به سوی صحن حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام باز می‌شد به خاک سپردند.

علامه وحید بهبهانی؛ اصولی و رجالی بزرگ شیعه

شیخ محمدباقر بن محمد اکمل مشهور به وحید بهبهانی از ممتازترین عالمان شیعه در علم اصول و علم رجال است که رهبری و مرجعیت شیعیان در اواخر قرن یازدهم و اوایل قرن دوازدهم را بر عهده داشته است. سیدمهدی بحرالعلوم، سیدعلی صاحب کتاب ریاض، و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء از برترین شاگردان این فقیه ایرانی بوده‌اند. صاحب کتاب جواهر و شیخ انصاری همواره او را «استاد اکبر» می‌خوانده‌اند.

علامه وحید بهبهانی در سال ۱۰۸۵ هجری شمسی در اصفهان به دنیا آمد و برای کسب علوم دینی از اصفهان به نجف، از آنجا به بهبهان و سرانجام به کربلای معلی هجرت کرد و پس از رحلت در حرم حضرت سیدالشهدا با فاصله اندکی از شهدای کربلا دفن شد.

میرزا محمدتقی شیرازی؛ میرزای دوم

شیخ محمدتقی شیرازی از مراجع بزرگ شیعه بود که علاوه بر آنکه پس از وفات سید محمدکاظم یزدی مرجعیت واحد شیعیان را بر عهده گرفت، در رهبری مبارزات مردم عراق علیه سلطه انگلستان پیشرو و پیشقدم بود. شیخ آقابزرگ تهرانی، شیخ عبدالکریم حائری موسس حوزه علمیه قم، آیت‌الله شاه‌آبادی استاد مشهور اخلاق و استاد اخلاق امام خمینی رحمة‌الله‌علیه و همچنین آیت‌الله مرعشی نجفی از شاگردان میرزای دوم هستند.

پس از وفات او در سال ۱۲۹۹ هجری شمسی، در قسمت شرقی صحن مطهر حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام به خاک سپرده شد. سال‌ها بعد در جریان توسعه این صحن مطهر، بقعه‌ای به مساحت ۲۰۰ متر بر مزار میرزای دوم بنا شد که محل تدریس و تحصیل طلاب علوم دینی بود، اما به دستور رژیم بعث عراق تعطیل شد.

مشاهیر ایرانی، کجای حرم دفن شده اند؟

رواق شمالی حرم امام حسین علیه‌السلام که شاه صفی یازدهمین پادشاه صفوی اقدام به احداث آن کرد، یکی از بخش‌هایی است که بسیاری از این مشاهیر در آن دفن شده‌اند و فراوانی دفن پادشاهان ایرانی در این رواق تا اندازه‌ای است که این بخش از حرم، رواق پادشاهان نام گرفته است. مظفرالدین شاه، محمدعلی شاه و احمد شاه از پادشاهان عصر قاجاریه و همچنین محمدحسن میرزا آخرین ولیعهد قاجاریه در این رواق مدفون شده‌اند.

مشاهیر ایرانی مدفون در کربلا

یکی دیگر از بخش‌های حرم امام حسین علیه‌السلام که تعداد فراوانی از مشاهیر ایرانی در آن دفن هستند، رواق شرقی است که به رواق فقیهان معروف شده است. این رواق در گذشته‌های دور به دلیل دفن علامه محمدباقر اصفهانی (مشهور به آقا باقر وحید بهبهانی)، رواق باقر خوانده می‌شده است. سیدعلی طباطبایی و سیدکاظم رشتی دو تن از فقهای مدفون در این رواق هستند.

چهره های مدفون در حرم حضرت ابوالفضل(علیه السلام)

علما و فقهای فراوانی نیز در حرم حضرت ابوالفضل العباس علیه‌السلام مدفون شده‌اند که از آن جمله می‌توان به سیدحسن بهبهانی، سیدعلی تنکابنی، محمدحسین قزوینی و شیخ میرزا واعظ اشاره کرد.

علامه آقابزرگ تهرانی در بخشی از کتاب مشهور خود «الذریعه فی تصانیف الشیعه» فهرستی از فقهای نامدار ایرانی مدفون در حرم حضرت عباس علیه‌السلام را نام برده است که حاج سیدمحمد بن محسن زنجانی، شیخ علی بن زین العابدین بارجینی یزدی حائری صاحب کتاب الزام الناصب من احوال الغائب، علامه شیخ علی اکبر یزدی بفروئی، سید کاظم بهبهانی از شاگردان آیت‌الله سید هاشمی قزوینی علامه سید عبدالله کشمیری، شیخ ملاعلی یزدی مشهور به سیبویه از این جمله‌اند.

علاوه بر آنچه گفته شد، حاکمان، پادشاهان، عالمان و بزرگان بسیار دیگری در جای‌جای کربلای معلی دفن شده‌اند که شمار آنها به صدها مورد می‌رسد.